



ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

Komunikat ZBP do wyroku TSUE w sprawie C-520/21

W dzisiejszym wyroku Trybunał stwierdził, że dyrektywa 93/13 nie reguluje bezpośrednio skutków nieważności umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem po usunięciu nieuczciwych warunków. Określenie skutków, jakie pociąga za sobą takie stwierdzenie należy do państw członkowskich, przy czym ustanowione przez nie w tym względzie przepisy powinny być zgodne z prawem Unii, a w szczególności z celami tej dyrektywy.

Trybunał sprecyzował, że owa zgodność zależy od tego, czy przepisy krajowe, po pierwsze, pozwalają na przywrócenie pod względem prawnym i faktycznym sytuacji konsumenta, w której znajdowałby się on w braku umowy uznanej za nieważną, a po drugie, nie zagrażają realizacji odstraszającego skutku określonego w dyrektywie.

W zakresie roszczeń konsumentów TSUE odesłał do prawa krajowego oraz podkreślił, że do sądu odsyłającego należy dokonanie oceny w świetle wszystkich okoliczności sporu, czy uwzględnienie tego rodzaju roszczeń konsumenta jest zgodne z zasadą proporcjonalności.

W opinii Związku konsument nie spełnia na rzecz banku żadnej usługi. Spłacając raty kredytobiorca jedynie oddaje bankowi pieniądze wypłacone wcześniej przez bank. W związku z tym konsument nie może domagać się od banku roszczeń wykraczających poza zwrot rat.

W zakresie roszczeń banków Trybunał wskazał, że dyrektywa stoi na przeszkodzie temu, by banki miały prawo żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot wypłaconego kapitału oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę, jeśli miałyby to prowadzić do „uzyskania odszkodowania za utratę zysku, jaki zamierzał osiągnąć ze wspomnianej umowy”. Wskazując na konieczność zwrotu kapitału Trybunał nie przesądził czy chodzi o jego wartość realną czy nominalną, co jest szczególnie istotnym pytaniem w świetle wysokiej inflacji.

W ocenie Związku wyrok zawiera niezgodności, gdyż z jednej strony Trybunał wielokrotnie wskazuje, że należy dążyć do przywrócenia sytuacji prawnej i faktycznej w jakiej konsument znajdowałby się w razie braku nieuczciwego warunku, a z drugiej strony akceptuje sytuację, w której konsument uzyskałby za darmo kapitał, za który nabył nieruchomości.

Dokonyamy szczegółowej analizy wyroku TSUE – choć nie podziela on (naszym zdaniem – niesłusznie) stanowiska sektora bankowego.

Opracował: Zespół Prawno-Legislacyjny ZBP

Warszawa, 15 czerwca 2023 r.